

Väljavõte Vastseliina Gümnaasiumi põhikooliosa õppekavast

HINDAMINE NING KLASSI JA PÕHIKOOLI LÕPETAMINE

§ 22. Hindamine

(1) Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut – anda tagasisidet õpilase õppimise ja arengu kohta, innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima, suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja suunata õpilast edasise haridustee valikul; 2) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 3) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

(2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

(3) Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hindeid viiepallisüsteemis. Soovitav on kasutada õpilase motiveerimiseks hindamisel märki „+“ ja „-“ (v.a. kokkuvõtval hindamisel). Põhikoolis on arvutiõpetuse hindamisel kasutusel sõnalised hinnangud „arvestatud“ või „mittearvestatud“.

(4) Muusikas, kunstis, kehalises kasvatuses, tööõpetuses arvestatakse õpitulemuste hindamisel ka õpilase individuaalset arengut.

(5) Iga aineõpetaja fikseerib oma hindamise põhimõtted ainekavas, mis peab vastavuses olema kooli õppekava nõuetega.

(1) Õpilane saab klassi – või aineõpetajalt trimestri esimesel tunnil teada ainenõuded: mida ja millal antud õppeaines hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

(2) Õpilane saab oma hinnete kohta teavet õpetajatelt ja klassijuhatajalt. Lapsevanemal või eestkostjal on õigus saada teavet oma lapse hinnete kohta õpetajatelt või klassijuhatajalt. Koolis on kasutusel eKooli päevik. Õpilasele, kelle vanemal puudub eKooli kasutamise võimalus, saadetakse kord kuus klassijuhataja poolt koju väljaprintitud hinnete leht.

- (8) Kool annab põhikooli õpilasele ja tema vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta iga trimestri ning õppeaasta lõpus.
Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.
- (9) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.
Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse kooli kodukorras ja antud õppekavas.
- (10) Õpitulemuste, käitumise ja hoolsuse hindamise põhimõtteid ja korda tutvustatakse õpilastele klassijuhataja poolt iga õppeaasta alguses ning lastevanematele klassi lastevanemate koosolekul, soovi korral ka individuaalselt.
- (11) Õpilast, kellele on määratud õppenõukogu otsusega individuaalne töövorm (individuaalne õppekava või koduõpe), hinnatakse vastavalt sätestatud erisustele, mis fikseeritakse õpetaja tegevuskavas.

§ 23. Kujundav hindamine

- (1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- (2) Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.
- (3) Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
- (4) Kool annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- (5) Arenguvestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguvestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste,

kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste õpitulemuste kohta. Arenguestlusel seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.

- (6) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp sobib arenguestluse alusmaterjaliks.

§ 24. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

- (1) 1. klassis hinnatakse õpilast suuliste ning kirjalike sõnaliste hinnangutega. Kirjalikud hinnangud kajastuvad õpilaste töodel ja eKoolis. Aineõpetajate kokkuvõtavad hinnangud igale õpilasele kajastuvad üks kord kuus eKoolis. Lisaks kajastuvad eKoolis õpilase puudumised, tähelepanekud, märkused ja kiitused. Iga trimestri lõpus antakse esimese klassi õpilasele sõnaliste hinnangutega tunnistus, mis kajastab õpilase edasijõudmist õppeainetes.
- (2) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi hinnatakse nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viie palli süsteemis.
- (3) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga «nõrk», kui see on ette nähtud kooli õppekavas.
- (4) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Iga esitlusele/ tööle/tegevusele on vaid üks järeltöö võimalus kuni 10-päeva jooksul aineõpetaja poolt määratud ajal (ka õpilasele sobival, tunnivabal ajal). Järelevastamist ja järeltööd hinnatakse viiepallisüsteemis. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise korra sätestab õpetaja ainekavas.

§ 25. Hindamine I kooliastmes

- (1) I klassis kasutatakse õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kujundavat hindamist. Iga trimestri lõpus antakse õpilasele klassitunnistus sõnaliste hinnangutega.
- (2) Trimestrite lõpul koostatav kujundav hindamine väljendab: millises osas on õpilane soovitud tulemused saavutanud;

millises osas on õpilasel vajakajäämisi;

kuidas saavutatud seondub õpilaste varasemate õpitulemustega ning tema võimete ja vajadustega;

- (3) 2.klassis hinnatakse õpilast numbriliste hinnetega viie palli süsteemis. Iga aineõpetaja annab vajadusel kokkuvõtva kirjaliku hinnangu eKoolis lähtuvalt ainekavas toodud oodatavatest õpitulemustest ja püstitatud eesmärkidest.
- (4) Alates 3.klassist on kasutusel ainult numbriline hindamine.

§ 26. Hinded viiepallisüsteemis

- (1) Hindamisel viiepallisüsteemis on soovitatav õpilaste motiveerimiseks kasutada „+” ja „-” märke (va trimestri- ja eksamihinded).
- (2) Hindega «väga hea» hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemus), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav.
 - 1) hindega „5+” hinnatakse suurepärasest õpitulemust, milles pole ühtegi viga s.t. õpilane on saanud 100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 2) hindega „5” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 95%-99% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 3) hindega „5-” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 90%-94% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (3) Hindega «hea» hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi.
 - 1) hindega „4+” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 86%-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 2) hindega „4” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 80%-85% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 3) hindega „4-” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 75%-79% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
- (4) Hindega «rahuldav» hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu.
 - 4) hindega „3+” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 70%-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 5) hindega „3” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 56%-69% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;
 - 6) hindega „3-” hinnatakse õpitulemust, milles õpilane on saanud 50%-55% maksimaalselt võimalikust punktide arvust;

- (5) Hindega «2» («puudulik») hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «2», kui õpilane on saanud 20–49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (6) Hindega «1» («nõrk») hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega «1», kui õpilane on saanud 0–19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (7) Kui õpilane on puudunud töö toimumise päeval, või on jätnud oma tööülesanded sooritamata, siis tehakse eKooli sissekanne „0”, mis märgistab tegemata tööd. Tegemata töö tuleb õpilasel sooritada alates koolitulemise ajast kokkuleppel aineõpetajaga 10 koolipäeva jooksul.
- (8) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk”. Sellise töö tulemust ei ole õpilasel võimalik järele vastata.
- (9) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik”, „nõrk” või „0”, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks 10 koolipäeva jooksul.

§ 27. Hinde vaidlustamine

- (1) Õpilasel ja lapsevanemal on õigus saada selgitusi väljapandud hinde õigsuse kohta, selleks pöördub ta esmalt:
aineõpetaja poole, kes selgitab hinde või hinnangu kujunemise protsessi;
kui õpilane või lapsevanem ei nõustu aineõpetaja selgitustega, on tal õigus pöörduda klassijuhataja poole;
klassijuhataja organiseerib hinde vaidlustamise kooli juhtkonna juures. Hindamise ja hinde panekuga seotud probleemid lahendatakse kindlasti kooli siseselt.
- (2) Oskusainetes hinnatakse õpilase tööd õpilase juuresolekul.

§ 28. Kokkuvõtvad hinded ja järgmise klassi üleviimine

- (1) 1. klassis kasutatakse kokkuvõtva hindamisena kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtvate hinnangute andmist, millel ei pea olema numbrilist ekvivalenti. Kokkuvõttev sõnaline hinnang kirjeldab õpilase arengut, õppeprotsessis osalemist, kooliastme pädevuste ja õpioskuste kujunemist ning õpitulemusi, tuuakse esile õpilase edusammud ning juhitakse tähelepanu arendamist vajavatele oskustele ja lünkadele teadmistes. Kokkuvõtva hinnangu aluseks on õpetajate tähelepanekud ja märkmed. 1. klassi õpilasele antud kokkuvõtvad hinnangud kantakse oma kooli tunnistusele.

- (2) Alates 2. klassist on kokkuvõttev hindamine hinnete koondamine trimestri- ning trimestrite hinnete koondamine aastahinneteks. Koondhinded esitatakse viie palli süsteemis.
- (3) Kehalises kasvatuses füüsilisest koormusest pikaajaliselt vabastatud õpilast on lubatud õpetajal trimestri lõpuks õpilast hinnata viiepallisüsteemis kirjalike tööülesannete täitmise või raviarsti määratud kehaliste harjutuste kava põhjal.
- (4) Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt § 15 lõikele 9 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.
- (5) Kui õppeperioodi keskel on õppeaine trimestri hinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.
- (6) Kui õpilane on puudunud haiguse tõttu üle 50% õppetundidest, siis võib kokkuvõtva hinde väljapanemisel kasutada tähist HT (hindamata). Õpilasele, kelle trimestri hinne on „puudulik” või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata või hindamata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava (IÕK) või määratakse mõni muu tugisüsteem (õpetaja individuaalne juhendamine antud aines, logopeediline-eripedagoogiline nõustamine, õpiabi) vastavalt vajadusele ja võimalusele, et aidata õpilasel omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- (7) Aastahinnete alusel otsustab õppenõukogu õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ja 1.–3. kooliastmes klassikursust kordama jätmise. Õpilaste järgmise klassi üleviimise otsus tehakse hiljemalt 31. augustiks. enne õppeperioodi lõppu.
- (8) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrite hinnetest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- (9) Õppenõukogu põhjendatud otsusega ja esile toodud kaalutlustega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks pole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- (10) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

(11) Lõikes 6 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

§ 29. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt «rahuldavad» ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele või eesti keele teise keelena eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul ning loovtöö.
- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
 - 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- (4) Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes:
 - 1) on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning
 - 2) on sooritanud aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli lõputunnistusele kantavad hinded, või milles ta ei ole tõendanud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, tööõpetuses, käsitöös ega kodunduses.